

La veu dels morts

MIQUEL MARTÍN

La sala d'estar és un camp de futbol es pot llegir com un llibre de records, de memòries, de reminiscències íntimes, com una autobiografia peculiar... Però, ja des del títol, ens suggereix un afany de condensació, un esforç per abraçar, contenir i retenir allò immens, gairebé inabastable. Amb tot, també seria una manera d'expressar que l'espai físic i el moment es poden transcendir amb la imaginació, amb la creació, o que cada petit racó pot evocar tot un món. I això és precisament el que fa Josep M. Fonalleras al llarg de tota l'obra: transcendir l'anècdota, el detall, per convertir-los en categoria, en quelcom universal i, doncs, compartible.

El llibre s'enceta i es tanca amb uns versos de Joan Vinyoli que ens conviden a viure la vida mesclada amb els morts. Uns morts que Fonalleras rescata i fa reviure a la manera vinyoliana, és a dir, «pacientment, contemplativament», fent-nos «lentament al pensament que alguna cosa d'ells és molt a

prop», acompanyant-los, perseverant «les coses que van tocar». Revivim una infantesa a Girona, unes estades a Banyoles, unes vacances a la costa... i ho fem a través de les fragàncies i les pudors, dels sabors, de les impressions tàctils —agradables i doloroses—, d'enlluernaments i contemplacions, de tot un esclat dels sentits que, tanmateix, revela una profunda espiritualitat perquè ens arriba gràcies a un viatge introspectiu, gràcies a un potentíssim jo líric que sovint ens recorda la Rodoreda més incisiva i poètica.

Amb una gran sobrietat narrativa, amb una prosa destil·lada, Fonalleras aconsegueix mostrar allò perdurable dins l'efímer, en una línia constant en

Gràcies a un potentíssim jo líric sovint ens recorda la Rodoreda més incisiva i poètica

Entre setembre de 1914 i febrer de 1915 Girona fou exponent d'una generació intel·lectual que permetia de pensar el Principat com a nació policèntrica, és a dir, com a fluxos d'idees que s'interconnectaven. Aquesta característica —la construcció del Principat des de les ciutats— es concretava en aquesta revista amb la col·laboració de corrents de pensament nacional com Gabriel Alomar i la recepció de pensadors europeus com Ernest Renan i literats com d'Annunzio.

L'acurada introducció de Fuentes proposa la reedició d'altres publicacions de Catalunya que aparegueren en aquesta conjuntura, o d'altres que n'anunciaven precedents de plantejament. És així, seguint el plantejament

del curador, que ens fariem cabal de la formació i irradiació del complex d'idees solidàries amb l'Estat francès en clau de defensa dels valors republicans.

Alhora, però, el marc de la Primera Guerra Mundial anuncia, com destaquen algunes col·laboracions d'aquesta «revista mensual» gironina, una decidida aposta —tot seguint el cànon ideològic entre Prat de la Riba i Rovira i Virgili— per la nacionalització (catalanització / desespanyolització) del país. Així s'entén la intervenció que hi féu l'aleshores president de la Protectora de l'Ensenyança Catalana, Duran i Folguera.

Assolir la relació entre la cultura nacional i internacional (europea i llatina) era una característica comuna d'una filosofia cultural que, a més de

FONALLERAS, Josep M.

La sala d'estar és un camp de futbol

Ara Llibres
Barcelona, 2015
136 p.

la seva obra però especialment intensa en el seu anterior llibre, *Climent*. És, com diu el protagonista de *La sala d'estar és un camp de futbol*, «el poder de la literatura».

ser traduïda políticament, suposava una estratègia per combatre «violències simbòliques» espanyoles, com el «flamenquisme» o l'apologia de les curses de braus, àmpliament contestades pel nucli modernista de la capital del Gironès (Prudenci Bertrana).

Comptat i debatut, l'encertada recuperació d'aquesta revista —que comptava amb una primera reedició per mitjà d'Edicions del Cotal, del 1979— ens diu que la iniciativa de l'escriptor Josep Tharrats —més enllà de la seva brevetat— fou un referent de la Catalunya internacional d'inicis del segle xx. Una edició absolutament recomanable per bastir la historicitat del món de les idees —no pas provincianes ni localistes— des dels Països Catalans cara a Europa.